Eduskunnan hallintovaliokunta

Keskusrikospoliisin lausunto asiaan HE 29/2024 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt keskusrikospoliisilta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamiseksi.

1. Lausuttavana oleva asia

Esityksen tarkoituksena on tehdä hallitusohjelman mukaisesti ulkomaalaislakiin EU:n niin sanotun määritelmädirektiivin, joka koskee vaatimuksia kansainvälisen suojelun määrittämiseksi sekä myönnetyn suojelun sisältöä, mahdollistamat tiukennukset. Esityksen mukaan poissulkemislausekkeiden soveltaminen ulotettaisiin kansainvälisen suojeluaseman saamisen jälkeen tapahtuviin tekoihin sekä toissijaisen suojeluaseman osalta myös turvallisuuteen liittyviin seikkoihin ja tilanteisiin, joissa henkilö on jättänyt alkuperämaansa rikosseuraamukset välttääkseen. Pakolaisaseman lakkauttamista koskevaan sääntelyyn lisättäisiin direktiivissä sallitut kansallisen turvallisuuden vaarantamiseen ja erityisen törkeään rikokseen syyllistymiseen liittyvät perusteet. Pakolaisasema voitaisiin myös jättää myöntämättä näillä perusteilla. Kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien pituus lyhennettäisiin direktiivin mukaiseen vähimmäispituuteen. Lisäksi pakolaisen karkottamista koskeviin säännöksiin tehtäisiin Euroopan komission Suomelle osoittamasta huomautuksesta johtuvat muutokset.

Keskusrikospoliisi lausuu asiassa seuraavaa.

2. Esityksen tavoitteet

Hallituksen esityksessä ehdotetuilla muutoksilla tuetaan hallitusohjelmaan sisältyviä tavoitteita yhteiskunnan sisäisen ja kansallisen turvallisuuden edistämiseksi. Keskusrikospoliisi pitää tavoitetta tärkeänä. Lausuttavana olevan esityksen tavoitteena on muun muassa se, että henkilön turvallisuutta uhkaavalla toiminnalla on vaikutusta hänen asemaansa ja oleskeluoikeuteensa Suomessa. Hallituksen esityksessä ehdotetuilla muutoksilla pyritään lisäksi siihen, että kansainvälinen suojeluasema poistettaisiin aiempaa tehokkaammin sellaisilta henkilöiltä, joiden ei voida katsoa asemaa ansaitsevan oman toimintansa johdosta. Keskusrikospoliisi kannattaa tavoitteita.

3. Keskusrikospoliisin tehtävät ja rooli

Poliisin tehtävä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Keskusrikospoliisin erityiseksi tehtäväksi on säädetty muun muassa torjua kansainvälistä, järjestäytynyttä, ammattimaista, taloudellista ja muuta vakavaa rikollisuutta. Keskusrikospoliisi ylläpitää poliisin tilannekuvaa muun muassa oleskelulupajärjestelmän haavoittuvuuksista sisäiselle turvallisuudelle.

4. Ulkomaalaislakiin ehdotetut muutokset

Keskusrikospoliisi arvioi, että ulkomaalaislakiin ehdotetut muutokset poissulkemislausekkeiden soveltamisen laajennuksista sekä pakolaisaseman lakkauttamisesta ja myöntämättä jättämisestä erityisen törkeään rikokseen syyllistyessä voivat vahvistaa sisäistä turvallisuutta. Ehdotetut muutokset voivat myös vahvistaa turvapaikkajärjestelmän yleistä hyväksyttävyyttä, kun sitä ei voida väärinkäyttää oikeudellisen vastuun pakoiluun. Keskusrikospoliisi pitää muutoksia tärkeinä.

Keskusrikospoliisi toteaa, että lupien edellytysten tiheämpi arviointi saattaa tehostaa oleskeluluvan harkintaa vaikuttavien tekijöiden esille tuloa. Keskusrikospoliisi arvioi, että muutos saattaa täten vahvistaa sisäistä turvallisuutta. Keskusrikospoliisi toteaa, että olennaista on edistää viranomaisten tiedonvaihtoa ja sen edellytyksiä sekä näitä tavoitteita tukevia järjestelmärajapintoja. Kansainvälisen suojelun päätöksiin vaikuttavien rikosten paljastamiseksi sekä myös Maahanmuuttoviraston hallintopäätösten tueksi tuotettavan tiedon kannalta on toisaalta olennaista edistää poliisin rikostiedustelulainsäädäntöä sekä varmistaa toimintaedellytykset.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos Robin Lardot

Tutkija Juho Partanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 06.09.2024 klo 14:21. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu	Eduskunnan hallintovaliokunta, HaV@eduskunta.fi
Tiedoksi	Poliisihallitus